

DE DRIEMASTER

MAANDBLAD VAN DE ONAFHANKELIJKE LIBERALE
JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Jeremy Thorpe M. P., Leader of the
British Liberal Parliamentary Party

LIBERALISME ANNO 1967

Indien de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie de enige partij zou zijn, die zich ten doel stelt het liberalisme daadwerkelijk in praktijk te brengen, zou het liberalisme als zodanig er maar povertjes op hebben voorgestaan.

Wij weten wel, dat de meningen over wat liberalisme nu precies inhoudt, nog al uiteen kunnen lopen, hetgeen evenwel niet behoeft weg te nemen, dat er, zeker naar onze mening, nog wel een andere partij is, die voor wat betreft uitspraken en politiek handelen, het liberalisme beter tot zijn recht doet komen dan voornoemde partij. Menigeen zal nu wel, waarschijnlijk met huiveringwekkende en mogelijk boosaardige gevoelens het bekende rijtje van daarvoor in aanmerking komende partijen aftellen om aldus de snoodaard te kunnen verschalken. Maakt u het zich vooral niet moeilijk.

We dachten in dit geval alleen maar aan de engelse „good old Liberal Party”; andere onvertogen namen zult u voorlopig heus niet tegenkomen.

De verschillen komen al duidelijk naar voren als wij ons alleen maar bepalen tot de preambule van de „Constitution” van de Liberal Party. Die luidt aldus:

„The Liberal Party exists to build a Liberal Commonwealth, in which every citizen shall possess liberty, property and security, and none shall be enslaved by poverty, ignorance or unemployment.”

Trouwens, wat had u hiervan gedacht?:

„Both before and since those great reforming days liberal sympathies have always been on the side of the underprivileged.”¹⁾

We zouden zo nog wel een tijdje door kunnen gaan met citeren; het zou ons evenwel te ver voeren tegelijkertijd het VVD-beginsel-program te herschrijven in een voor ons aangenaam stijl.

Velen uwer zullen zich ongetwijfeld herinneren op welk een dilettantische wijze tijdens de vergadering ter bekrachtiging van het VVD-verkiezingsprogramma, het 6e urgentiepunt over Vietnam tot stand kwam.

Als hart onder de riem voor de toenmalige opposanten volgt dan ook onderstaand een resolutie van de engelse liberals, aangenomen in februari 1966:

„This Council, deeply disturbed by the sufferings imposed on the Vietnamese people by the present war;

(i) Deplores the support at present being given by Her Majesty's Government to the general policy of the USA in Vietnam, and urges that it should strive, if possible through the United Nations, to bring about peace negotiations based on the 1954 Geneva agreement;

(ii) Urges that any settlement of the war must include:

- (a) negotiations between alle parties to the conflict including the National Liberation Front;
- (b) acceptance of the right of the Vietnamese people to the reunification of their country;
- (c) the phased withdrawal of all non-Vietnamese troops.

It believes that it is impossible to beat any ideology by force of arms, and fears that the present policy of the USA in Vietnam is, in fact, furthering the spread of communism.

Dat een resolutie zoals bovenstaand geenszins een engels liberaal monopolie is, bewijst de resolutie die in november 1965 aangenomen werd door de JOVD op het congres in Scheveningen, en, ook daarna heeft zij, ondermeer in het kader van het NPJCR, de functie van roepende in de liberale woestijn, nooit geschuwd; overigens voor wat dat laatste betreft hoeft zij zich niet alleen te weten. Het moet dan ook een hard gelag zijn voor vele jonge liberalen, dat dergelijke punten — en er zijn er nog wel meer — wel worden opgenomen door een partij welke onder geen beding liberaal genoemd wenst te worden en niet door de partij welke zich er wel mee wenst te sieren. Maar, ook Jobsgeduld raakt eens uitgeput.

Verplaatsen wij vervolgens onze aandacht naar problemen als medezeggenschap of rechtsvorm van de onderneming, ook dan komt men

weer van een koude kermis thuis en dan behoeft men nog geen eens naar een VARA-teach-in te zijn geweest. Zeker is, dat men zich tot op heden nog niet verder heeft durven te wagen dan een „Open ondernemerschap” of „Verbroken evenwicht”.

Misschien vandaar, dat het boek nog geschreven moet worden waarin staat — zoals de engelse liberals het stellen — dat uit niets is af te leiden dat aandeelhouders per se meer rechten moeten hebben dan werknemers, en, dat ieder argument, op grond waarvan ongelijkheid van rechten verdedigd wordt, arbitrair is.

Probeer maar eens te verdedigen voor een VVD-ledenvergadering, dat men voorstander is van gelijke rechten voor werknemers en aandeelhouders, dat daardoor ook werknemers inspraak zouden moeten gaan krijgen bij de samenstelling van directie en raad van commissarissen, dat een werknemersdirecteur of -commissaris zeer wel aanbeveling verdient of dat een ondernemingsraad een zgn. policy making body moet worden, wij verzekeren u, alhoewel wij het zelf nog nooit geprobeerd hebben, dat men atgaat als een gieter.

Klaarblijkelijk heeft de engelse liberal party een ander rekruteringsveld, want bovenstaande is voor hen al lang een vaststaande zaak. En dan spreken we nog geen eens over inkomens- en vermogensverdeling; ook daarbij is enige scheiding van geest te constateren, welke op onnavolgbare wijze reeds in 1960 geschetst werd door Pen in het Hollands Weekblad, waaruit wij met instemming citeren:

„Zij (de VVD) belijden met de mond de gelijke kansen, maar berusten onderwijl in het feit dat tien procent van de inkomens-trekkers een derde deel van het nationale inkomen bemachtigt. Zij berusten in de daaruit voortvloeiende sociale verhoudingen. De grondgedachte van het liberalisme zou m.i. moeten zijn dat een gelijkmatiger inkomensverdeling niet alleen een sociale wenselijkheid is, maar tevens een economische noodzaak. De inkomensspreiding bevordert de economische groei. Zij draagt bij tot investering in de menselijke factor, omdat zij de minderbedeelde ouders aan de financiële marge helpt die nodig is om de kinderen te laten leren. De huidige situatie, waarbij minder dan één op de tien studenten uit een arbeidersmilieu komt, is niet goed voor de economische groei. Een gelijkmatiger verdeling verhoogt, in samenhang met meer gespreid onderwijs, de productiviteit, die steeds afhankelijker wordt van de kwaliteit van de individuen. En ten slotte kunnen evenwichtiger inkomensverhoudingen de scherpe kanten afslijpen van een nieuwe standenstaat die leeft onder het stille schrikbewind van het intelligentiequotient.

Te vrezen valt dat deze liberale renaissance zich bij ons niet zal voltrekken. Wij blijven in dit opzicht achter bij Engeland. De vrijheid gaat bij ons niet in het rood gekleed, maar het zwartste anti-liberalisme heeft de mantel van de vrijheid aangetrokken. In deze klederdracht wordt politieke winst behaald. Ten koste van de politieke zuiverheid van het liberalisme.”²⁾

en leste dan maar de moraal van dit verhaal:

Van wat meer engels liberalisme zal de oude jongeuffrouw heus niet doodgaan, integendeel.

J. VAN DER BURG

¹⁾ Our aim and purpose, Donald Wade M. P.

²⁾ Liberalen en liberalen, Jan Pen, Hollands Weekblad 17 februari 1960, opgenomen in de bundel „Het aardige van de economie”.

Gelukwens

De geboorte van een kind vormt steeds weer een verheugende gebeurtenis, in de allereerste plaats natuurlijk voor de ouders zelf. Het vereist weinig fantasie om zich de geweldige vreugde voor te stellen, die er in de afgelopen weken in huize Drakesteyn (en Soestdijk!) heeft geheerst en ongetwijfeld nóg heerst. Ook wij leven natuurlijk geheel en al mee met het jonge gezin, dat dagen

achtereen de voorpagina's van de wereldpers beheerste door de geboorte van de jongen Willem-Alexander.

Vanaf deze plaats wensen wij onze welgemeende hartelijke felicitaties toe te voegen aan de massale stroom gelukwensen die prinses Beatrix en haar echtgenoot reeds heeft bereikt.

REDACTIE

GRIEKENLAND

Notities

van de voorzitter

Nog enkele weken, dan zien we elkaar weer in Dalfsen.

De afdelingen, althans vele, hebben de ingediende resoluties hevig bestudeerd. Naar oude JOVD-traditie zullen er vele zijn die het beter weten. Dat is niet erg. Natuurlijk, ieder wil zijn stuk zo ongeschonden mogelijk houden, en ook het HB is in dit opzicht niets menselijks vreemd.

Maar belangrijker is dat we ons bewust zijn dat onze JOVD een democratische organisatie is, waarin de meningsverschillen bestaan. Maar ook dat respect voor andermans overtuiging en de wil om een constructief stuk op te stellen, voorwaarden zijn voor een open en eerlijke discussie. De ingediende resolutie acht ik van groot belang.

Ze onderstrepen andermaal, dat waarlijk liberaal denken is een actueel denken, een voortdurend voeling houden met, en gevoel hebben voor, de situatie. Van alle als NAVO en ONTWAPENING gekenschetst als grote problemen van onze tijd.

Hoe komen we uit de dreigende bewapeningswedloop, hoe zoeken we contact met andersdenkenden (een soort politieke oecumene), wat is de taak van de atlantische verdediging? Allemaal vragen, waarop in de resoluties getracht wordt een antwoord te geven. In gemeen overleg gaan we dat antwoord, het liberale antwoord, op deze vragen geven. Dat is de reden waarom ik me verheug op onze zomerconferentie. We zullen weer vele nieuwe gezichten zien. Nieuwe afdelingen zullen vertegenwoordigd zijn. Dat is een verblijvend teken. En wanneer het weer dan ook nog meewerkt, zoals vorig jaar, dan wordt het fantastisch.

De bijdrage van bijna twintig gulden is dan ook een (inflatie)prijs, waardoor u zich hopelijk niet zult laten afschrikken!

Tot ziens in Dalfsen.

GERARD VAN DER MEER

HB VERKLARING GRIEKENLAND

Het Hoofdbestuur van de onafhankelijke liberale jongeren organisatie Vrijheid en Democratie uiting gevend van zijn ernstige verontrusting over de gebeurtenissen in Griekenland, welke de democratische beginselen rechtstreeks aantasten, waardoor mede het gevaar bestaat dat de werkelijk progressieve Grieken onder druk van de omstandigheden in de armen van ondemocratische krachten worden gedreven, dringt er bij de Nederlandse regering op aan, dat deze zowel binnen de Verenigde Natie als binnen de NAVO al haar invloed zal aanwenden, opdat de democratie in Griekenland hersteld zal worden.

's-Gravenhage, 24 april 1967

Men zal de rechtvaardiging voor de rechtse staatsgreep in Griekenland zo langzamerhand wel kunnen dromen: er werd in linkse (communistische) kringen een greep naar de macht voorbereid en omdat te voorkomen moest het leger wel optreden, in belang van de rust, orde en veiligheid van het vaderland. Dus: zij

móesten wel, want anders hadden de anderen het gedaan. Daarom dus worden duizenden arrestaties verricht en lapt men alle democratische vrijheden die in Griekenland nog min of meer bewaard waren gebleven aan de militaire laars. Wie de gebeurtenissen in dat ongelukkige land volgt, kan zich slechts gelukkig prijzen te leven in een land, waar dit soort machtsovernames ondenkbaar is.

Interessant zijn trouwens de reacties op dergelijke staatsgrepen. Betreft het een linkse greep naar macht, dan zijn geen woorden te erg en te veel om de levensgrote afschuw over het vertrappen van democratische waarden tot uiting te brengen. Gaat het echter om een rechtse staatsgreep, dan worden bepaalde kringen gekenmerkt door een merkwaardige zelfbeheersing: Men wil eerst wel eens even afwachten wat er precies aan de hand is en eigenlijk moet men er zelf zijn geweest om een gerechtvaardigd oordeel te kunnen geven. Tot op heden is in de Westeuropese landen de Griekse diktatuur van officiële zijde gelukkig niet recht(s) gepraat. Er is zelfs sprake van de oprichting van een Griekse regering in ballingschap in Westduitsland.

Men kan zich de verlegenheid in Westeuropese regeringskringen zeer wel

voorstellen: naast het fascistische Portugal zit er nu nog een diktatuur in de Nato, een verdragsorganisatie die de banier van de vrijheid en de democratie defensief wenst hoog te houden. Nu echter circuleren er berichten, dat de Verenigde Staten het Griekse diktatoriale bewind willen erkennen. Dit zou natuurlijk helemaal in de lijn liggen van de Amerikaanse buitenlandse politiek na Kennedy: door de uitzichtloze Vietnamese oorlog is men hoe langer hoe meer teruggekeerd tot de traditionele vóór alles anti-communistische en anti-alles-wat-daarop-zou-kunnen-liken politiek die in naam van de democratie rechtse diktaturen erkent, steunt en beschermt (Zuid-Amerika!).

Mocht het inderdaad komen tot een Amerikaanse erkenning, dan mag men van de Nederlandse regering verwachten, dat zij zich daarvan duidelijk distantieert en zoveel mogelijk andere regeringen tracht te bewegen hetzelfde te doen. De zaak van de vrijheid en democratie in de wereld zou daarmee zeer wel zijn gediend.

R. M. MARCUSE

DE REUS EN ZIJN VRIENDJE

of: de J.O.V.D. in 1967 en daarna

Reus (eigenschappen: goedig, maar hongerig en soms onverwacht slim): „Eh, kijk, ik dacht zo: als het ons samen goed gaat, gaat het met mij goed en met jou trouwens ook! Dus voel jij iets voor een zekere samenwerking, laten we zeggen beraad, dat klinkt wel aardig voor de mensen.”

Z'n vriendje (eigenschappen: idialistisch, onafhankelijk en wel eens een klein beetje dromerig):

„Ja, daar zit iets in. Ik ben ten slotte onafhankelijk en mag toch zeker omgaan met wie ik wil. Je weet dat ik je wel mag.

(Noot: de reus stopt z'n vriendje wel eens een zakcentje toe. Wie is daar niet gevoelig voor?)

Reus:

„Laten we elkaar toch bij de voor naam noemen, we gaan immers op voet van gelijkheid samenwerken. Dat ik wat groter ben dan jij, daar kan ik ook niets aan doen. Het gaat er om dat we het op het ideële vlak bijna met elkaar eens zijn. We kopen er niets voor als we elkaar vliegen af gaan vangen, het grote doel eist dat we elkaar aanvaardden zoals we zijn!” (ha, ha, ha)

Z'n vriendje:

„Eigenlijk verplicht onze naam reeds tot eendracht, we moeten gewoon samenwerken.”

Reus:

Heel verstandig gezegd, m'n beste

vriendje. Ik zag altijd, zonder constructieve aanpassing, sta je alleen en dat is het toch ook niet.

Z'n vriendje:

Als ik de zaak even mag samenvatten, dan geloof ik, dat we in onze samenwerking elkaar flink de bal moeten toespelen en een open oor moeten hebben voor wat onder de mensen leeft. We zijn het aan ons gezamenlijk ideaal verplicht om een dynamische visie te hebben op de wereld en hieraan in positieve zin een bijdrage te leveren.

Reus:

„Ik dacht dat je de huidige problematiek hier op een uitermate duidelijke en veelbelovende wijze onder woorden hebt gebracht. Ik dacht dat we nu de handen maar ineen moesten slaan, m'n beste vriendje.” Nadat beiden elkaar de handen hadden geschud en niet misteverstane woorden van verbondenheid hadden geuit, vertrok de kleinste. De reus bleef zitten, waar hij zat en zei zachtjes voor zich uit:

„Die jeugd toch, zo idialistisch he.” Z'n vriendje dacht onderweg nog: „Wat ben ik toch ontzettend pienter voor mijn leeftijd, ik heb nu een behoorlijke invloed op de gang van zaken en het gaat allemaal zo verrekt eenvoudig.”

De Driemaster

Maanblad van de onafhankelijke liberale Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.).

Hoofdredacteur:

Drs. R. M. Marcuse.

Leden van de redactie:

J. Hidding
J. v. d. Burg
Ineke Hubeek
J. Witting
Mieke Hage

Redactie-adres:

Werkersdijk 8,
Rhoon (Z.H.).

Kopij afdelingspagina:

Nieuwe Parklaan 155
Scheveningen.

Administratie-adres:

Balistraat 21, Delft.

Abonnementsprijs minimum f 7,50 per jaar (voor leden gratis).

Betaling van advertentie- en abonnementsgelden uitsluitend op giro-rekening 277.760 t.n.v. stichting „De Driemaster” te 's-Gravenhage.

Alg. secretariaat:

Savornin Lohmanlaan 66, Groningen, tel. 05900-37511.

Alg. penningmeester:

H. Bosma, Kleine Haddingestraat 12, Groningen; postgiro 953500.

C. A. VAN DRUNEN

MARGINALIA

NPD en Zuid-Afrika

Volgens een bericht in de Neue Züricher Zeitung van 10 april jl., zal een omvangrijke afvaardiging van de Nationaldemocratische Partei Deutschland, de Duitse neo-fascisten, een bezoek brengen aan de republiek Zuid-Afrika. Deel van deze groep maakt uit prof. Oberth, specialist op het gebied van ballistische wapens. Vorig jaar trad deze professor toe tot de NPD. Hij zal namens de afvaardiging in enkele grote steden lezingen houden over het politieke denken van deze partij. Naast stamverwantschap zou men misschien ook van geestverwantschap kunnen spreken.

Vrijheid en Democratie: Centraal Station

Het weekblad Vrijheid en Democratie, het orgaan van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, heeft enige tijd geleden een verandering ondergaan. Werd vroeger nog in enkele plaatsen een eigen blad uitgegeven, nu bezitten de drie grote steden een eigen scribent die de zaken in hun respectievelijke gemeenten op geheel eigen wijze bespreken. Opvallend is hoe de mij onbekende Amsterdamse schrijver het bedrijven van eigen richting door enkele manschappen der koninklijke marine beschrijft. Gesproken wordt van „het uitknippen van een vieze

steenpuist". Beeldspraken en opmerkingen als deze horen volgens mij in de pers en vooral in liberale persorganen helemaal niet thuis. De tijden liggen gelukkig ver achter ons dat men sprak over het uitsnijden van rotte volksdelen. Of is de Amsterdamse scribent nu al de „affaire Adams" vergeten.

J. WITTING

Nationaal

Dit jaar heeft weer een ongehoord lofelijk gehannes te zien gegeven met onze nationale herdenkingsdagen. Wie op 1 mei de vlag uitstak, moest daar wel een oranje wimpel bij hangen, om aan te geven dat men vlagde ter gelegenheid van de verjaardag van koningin Juliana. Zoals men zal weten valt de verjaardag van de koningin niet op 1 mei maar op 30 april. Doch 30 april viel dit jaar op een zondag en deze dag is in dit land een rustdag en géén feestdag. Vandaar dat de koninklijke verjaardag dit jaar heel spontaan een dag werd uitgesteld, hetgeen de 1 mei-viering een extra-feestelijk karakter gaf. 4 mei viel dit jaar ook al zo ongelukkig, namelijk op hemelvaartsdag, een van onze nationale erkende vrije dagen, die je natuurlijk niet kunt bederven door zoiets door en door onfeestelijks als de Dodenherdenking. Om toch aan de verplichtingen inzake de vierde mei te voldoen vindt de nationale herdenking

dan maar de avond tevoren plaats, zodat ons land op vier mei zelf tenminste een onbedorven vrije dag kan genieten. 5 mei (men zal het misschien nog wel weten: bevrijdingsdag) valt dit jaar niet in een lustrumjaar, zodat er van een nationale viering op deze dag geen sprake is. Ter herinnering het volgende: ergens in het grijs verleden, om precies te zijn op 5 mei 1945 werd ons land na vijf jaar (1940-1945) bevrijd van de Duitse overheersing door de geallieerden, die niet langer hadden willen wachten.

Hierdoor ontstond er een dreigend teveel aan nationale feestdagen. Vandaar dat een van onze naocrlogse regeringen het wijze besluit heeft genomen, dat de zogenaamde bevrijdingsdag alleen nog maar gevierd zal worden in vanzelfsprekende lustrumjaren, dat wil zeggen jaartalletjes die eindigen op een nul of op een vijf. En zo komt het, jongens en meisjes, dat ook dit jaar ons land welgedaan en welvoldaan over de vijfde mei heenleefde. Maar let op mijn woorden: 5 mei 1970, dát zal me een feest worden. Als het dan tenminste nog mág. (3 mei).

Proficiat

Het debuut van de democraten '66 in de Tweede Kamer heeft bewezen, dat deze fractie een grote aanwinst is. En dat niet alleen: de eerste verrichtingen van Van Mierlo en de zijnen toonden aan, vriend en vijand zijn gelukkig zo verstandig geweest om dat te erkennen, dat D'66 in de Kamer een belangrijke en zelfstandige groepering is, waarmee vooral de vijf bonafide partijen geducht rekening zullen moeten houden. Als de collega's van Van Mierlo bij hem in de leer wilden gaan, zou de gang van zaken in ons parlement daardoor alleen maar gebaat zijn. De democraten lieten zich niet van regeringszijde met de bekende kluiten in het politieke riet sturen: zij stelden onophoudelijk nuchtere en duidelijke vragen en als zij daarop geen antwoord kregen, dan bleven zij interrumperen, totdat minister-president De Jong met de een of andere oubolligheid kwam, waarom de regeringspartijen eensgezind en opgelucht konden gieren, lachen en brullen, daarmee zichzelf voor kijkers en luisteraars in een heerlijk zonnetje zettend.

De aanpak van de democraten in de Kamer deed weldadig verfrissend aan: geen gezapig gezeur over allerlei vaugheden, geen kinderachtige vliegenafvangrij, maar een duidelijk stellen van problemen, een concreet antwoord willen hebben.

De scheiding der geesten kwam het duidelijkst naar voren bij de motie inzake de ontwikkelingshulp. Hier was een goede gelegenheid aanwezig om mooie praatjes waar te maken en daadwerkelijk te tonen, dat men als verantwoordelijke politici bereid

was de kiezers vóór te gaan en onomwonden te stellen, dat ook op dit punt offers gebracht moeten worden, dat aanzienlijk meer ontwikkelingshulp gegeven zal moeten worden om de steeds groter wordende kloof tussen de arme en de rijke(re) landen proberen op te heffen. Als de motie was aangenomen, dan had de regering geweten, wat zij aan de Kamer had. De regeringspartijen echter kronkelden zich in allerlei bochten en vindingsrijkheden om maar te ontkomen aan een duidelijke stellingname en stemden vervolgens tegen.

Ferm geholpen door de kamermeerderheid kwam het kabinet-De Jong zonder materiële nederlaag uit de eerste schermutelingen met het parlement te voorschijn. Het ziet er echter naar uit, dat de regering behalve met een lastig Amsterdam ook met een lastige en vindingrijke oppositie te maken zal hebben (3 mei).

Bestaansrecht

Al jarenlang wordt gepraat of de eerste kamer nu moet blijven bestaan of niet. Men kent de argumenten: de eerste kamer neemt gewoonlijk precies dezelfde beslissingen als de tweede, de politieke samenstelling van de eerste kamer is verhoudingsgewijs gelijk aan die van de tweede. Kortom: het kost allemaal maar tijd en geld en men kan haar beter afschaffen.

Diegenen, die overtuigd zijn van de noodzaak van het bestaan van de een of andere instelling, die besluiten van de tweede kamer nóg eens beziet en ongedaan kan maken, zijn in de afgelopen week opnieuw in die overtuiging gesterkt. De eerste kamer verklaarde zich gelukkig tegen het onzalige wetsontwerp inzake pensioenen van politieke ambtsdragers. Had de eerste kamer dit wetsontwerp even slordig behandeld als de tweede, dan zaten wij nu opgescheept met een wet, die in zeer dankbare gevallen een pensioen van vele tienduizenden guldens uit de belastinggelden garandeerde. Velen vonden het zo ontzettend zielig voor mr. Beernink, dat diens eerste ontmoeting met de kamer al eindigde in een nederlaag: hij moest het wetsontwerp terug nemen. Men bedacht toen maar, dat hij er niets aan kon doen, omdat hij het bij zijn optreden als minister klaar vond liggen voor behandeling in de eerste kamer. Deze vlieger gaat niet op: mr. Beernink, tot voor kort voorzitter van de commissie voor binnenlandse zaken van de tweede kamer, was nu net de aangewezen figuur geweest om te voorkomen, dat dit wetsontwerp nooit in deze vorm door de commissie, laat staan door de tweede kamer was gekomen. Met andere woorden: het zielige ontgaat mij volkomen, maar misschien heeft hij er wat van geleerd. (3 mei).

R. M. MARCUSE

Een opinieblad lezen?
Elke vrijdag verschijnt
VRIJ NEDERLAND. Neem
een proefabonnement
voor 10 weken à f 3,50

BON Naam _____
Adres _____
Woonplaats _____
Handtekening _____

voor een proefabonnement van tien weken op
Vrij Nederland. De kosten hiervan bedragen f 3,50

VRIJ NEDERLAND - RAAMGRACHT 4
AMSTERDAM - POSTGIRO 13 51 76

„Prélude à l'après-midi
d'un Faune Liberal”

Deze (aan Ravel ontleende) en vele andere uitspraken van Mr. Berkhouwer brachten het handjevol JOVD'ers herhaalde malen tot lachen zonder dat daarbij aan de problemen rond de vorming van een Europese Liberale Partij (ELP) werd voorbij gegaan. De afwezigen hadden ook nu ongelijk, want de JOVD-studiedag, gewijd aan de ELP, d.d. 22 april 1967 en gehouden in hotel „Pays Bas” te Utrecht, is een boeiende bijeenkomst geworden.

s'Ochtends hielden Bert Hubert en de heer van Notten, lid van de Nederlandse Liberale Kring te Brussel, ieder een inleiding. Hubert voerde vier belangrijke argumenten voor vorming van een ELP aan, te weten; 1) De huidige „liberale” fractie in het Europese Parlement te verlossen van het „politieke-vuilnisvat-imago” 2) Een werkelijk liberale aanpak te kunnen krijgen van Europese problemen 3) Om tot een liberale kieslijst te kunnen komen indien eens het EP via rechtstreekse verkiezingen wordt samengesteld en 4) De partij vorming op Europese niveaus heeft invloed op de nationale partijstelsels. (Voor welke EP-fractie zal D'66 kiezen, indien ze in het EP vertegenwoordigd is, gesteld dat ze zou kiezen?)

De heer Van Notten stelde dat de samenwerking in Europa tot nu door te weinig, op een te beperkt gebied, met te weinig democratische controle in een te langzaam tempo plaats vindt. Hij kwam tot de conclusie dat elke samenwerking tussen liberalen in Europa bevorderd moet worden. Legde de heer Van Notten iets meer accent op samenwerking der lagere niveaus van de onderscheidene liberale groeperingen, Bert Hubert benadrukte meer de mogelijkheden van overleg der liberale kopstukken om tot samenwerking in Europees verband te kunnen komen.

De ochtendzitting werd afgesloten met een discussie.

s'Middags kwam Mr. Berkhouwer ons op een plezierige wijze weer met beide voeten op de grond plaatsen, door onverbloemd de werkelijke verhoudingen te schilderen. Deze blijken nog zo moeilijk te liggen, dat in de naaste toekomst een ELP nog welhaast een utopie lijkt. Hadden we ons s'ochtends nog voorgesteld een beginselprogramma der ELP op te stellen met alle daartoe in aanmerking komende groeperingen en dit beginselprogramma dan tevens als „toetredings-zeef” te hanteren voor de ELP, Mr. Berkhouwer spiegelde ons ras voor dat een dergelijke handelwijze in dit stadium de snelste wijze zou zijn om de liberale fractie in het EP uiteen te laten vallen.

Mr. Berkhouwer bleek uitbreiding van de bevoegdheden van het EP belangrijker te achten dan invoering van rechtstreekse verkiezingen voor het EP. Gezien zijn toelichting en de opmerkingen dienaangaande van de heer Van Notten een begrijpelijke voorkeur. Toen Gerard van der Meer de vergadering sloot, hadden de aanwezigen een waardevolle bijdrage gekregen voor het denken over een ELP.

Tenslotte moge ik een ieder aanraden kennis te nemen van het door de CKC en CBC uitgebrachte rapport over een ELP.

G. H. B. VERBERG

Tegen het eind van de maand april zijn over de ontwikkeling in de toekomst van het noorden van ons land een tweetal rapporten uitgebracht.

Wegenplan Drente

Het eerste betreft een structuurschema over belangrijke verkeersverbindingen in de provincie Drente, dat door het college van Gedeputeerde Staten is gezonden aan de Statenleden. In de nota is men van het gezonde principe uitgegaan, dat voor het snelverkeer nieuwe wegen moeten worden aangelegd. Op deze wijze kan men rekening houden met aansluitende wegen, bebouwde kernen en te bebouwen kernen; voorts met de landbouw en wat van zeker niet gering belang is: het behoud van natuurschoon.

Het gevolg is geweest, dat een prachtig plan is uitgedokterd; laat men echter oppassen, dat het plan geen fictie wordt, want het geheel is opgezet los van o.a. de geldmiddelen die hiervoor beschikbaar zijn.

Het noorden op weg naar het jaar 2000

De Bestuurscommissie Noorden des Lands — werkzaam in opdracht van de provinciale besturen van Groningen, Friesland en Drente heeft een rapport uitgebracht onder de titel „Het noorden op weg naar het jaar 2000”. In de provinciale pers is hieraan terecht reeds grote aandacht besteed, zodat wij ons slechts willen beperken tot een enkel commentaar. De voorstellen, die door de commissie worden gedaan voor de wijze waarop de werkgelegenheid kan worden bevorderd en bestendig zullen door een ieder worden toegejuicht. Een verheugend voorstel tot decentralisatie in deze is de instelling van een Ontwikkelingsfonds. Dit fonds zal een bestuur moeten krijgen bestaande uit provinciale vertegenwoordigers en een regeeringsvertegenwoordiger. Dit bestuur zal dan worden betrokken bij het beheer van de door de regering beschikbaar gestelde gelden, bij het beoordelen van aanvragen en bij het toekennen van te verlenen subsidies.

De commissie is gelukkig eindelijk tot de conclusie gekomen, dat een grotere mate van samenwerking tussen de verschillende bestuursorganen tot grotere doeltreffendheid zal leiden in het stimuleringsbeleid. Jammer is, dat het rapport de provinciegrenzen en de bestuurlijke indeling niet ter sprake brengt. Wil men de beangstigende stilstand, die in het noorden nu vrij algemeen kenbaar is geworden te lijf gaan, dan zal ook daaraan de nodige aandacht moeten worden besteed.

Het gevaar ten slotte van een utopie moet ook bij dit rapport helaas niet ondenkbaar worden geacht. Uiteraard is het in hoge mate toe te juichen, dat er in het noorden planning op langere termijn plaatsvindt. Is dit echter mogelijk zonder te weten welke gelden hiervoor van regeringswege zullen worden verstrekt? Temeer nu men zelf nog geen verantwoorde raming van zijn plannen durft te geven.

Een goede richtlijn is het geheel in elk geval wel.

JAN HIDDING

HET WEEKBLAD „VRIJHEID EN DEMOCRATIE” OF?

In het nimmer in zijn adreswikkeld door ons weggegooide weekblad, troffen wij in het nummer 911 (vrijdag 31 maart 1967) een aardig zalvend commentaartje aan over de weinig verwickelde, ja zelfs lachwekkende gang van zaken bij deze kabinetsformatie, onder het hoofdje „Goed verstande plicht”.

Het besloot aldus:

„Ons land heeft zeker in de komende jaren*) behoefte aan een wijs financieel en economisch beleid, dat — naar na het optreden van de heren Vondeling en Den Uyl toch wel voor ieder duidelijk moet zijn — de socialist niet in staat zijn te voeren. Het is daarom de door onze Kamerfractie goed verstande plicht van de VVD om regeeringsverantwoordelijkheid te aanvaarden. Van een kabinet waaraan de VVD deelneemt immers mag terecht een heel wat verstandiger politiek verwacht worden. Met een uiterst bekwame man als prof. Witteveen aan het financiële stuur en met de verdere liberale inbreng in het kabinet, kunnen wij de toekomst met vertrouwen tegemoet zien”.

Als wij nu goed gelezen hebben, reikt het begrip „de socialisten” niet verder dan de heren Vondeling en Den Uyl, hetgeen op z'n zachts gezegd een wel sterk vertekende simplificatie is; vandaar dan ook, dat een en ander ons niet zo duidelijk is, als het commentaar ons wil doen voorkomen.

Methodologisch klopt er ieder geval geen bal van, waardoor tevens de koppeling met de daaropvolgende zinnen in de lucht is komen te hangen. We zullen er maar van afzien om de commentaar-schrijver te vragen zijn bewering ook waar te maken.

Bij de voorlaatste zin zullen we

evenmin twisten over het woordje „terecht”, maar wel intrigeert het ons wat nu verstaan moet worden onder „een heel wat verstandiger politiek”.

Wij zelfs zijn geneigd te zeggen, dat een verstandig woord daarover onmogelijk is, omdat de criteria van geval tot geval zullen verschillen en objectief onvergelijkbaar zijn; vandaar ook, dat wij er thans hard over piekeren of we, dank zij een dergelijk subjectief moraliserend bordeltafel-geleuter (de commentaarschrijver is lang niet altijd de enige) het weekblad nu met of zonder adreswikkeld moeten weggooien.

Abspoel

Dat de heer Abspoel niet altijd een even gelukkige pen hanteert, was ons bij een voorgaande gelegenheid al wel gebleken.

Het verwonderde ons dan ook niets, dat hij zich in zijn rubriek „Gesprek met lezers” in het weekblad van de VVD in duizend bochten heeft gewrongen om vooral maar niets van hetgeen hij geschreven had, te behoeven prijsgeven. Maar wel wat gortig maakt hij het in het nummer 910 (vrijdag 24 maart 1967) waarin hij de heren Coebergh en Van Hoogenhuyze, welke van oordeel zijn, dat de VVD nog altijd te weinig wordt gezien als een partij óók voor werknemers en eerstgenoemde het onbegrijpelijk acht, dat geen van de kamerleden uit werknemerskringen afkomstig is, van repliek dient.

Echter, volgens Abspoel, staan er twee dingen als een paal boven water:

„In de eerste plaats, dat onder de ruim 738.000 kiezers, die hun stem op de kandidatenlijsten van de VVD

uitbrachten, wederom enige honderdduizenden werknemers moeten zijn geweest, die hun vertrouwen in het program en in de kandidaten van de VVD hebben uitgesproken. In de tweede plaats is het een onloochenbaar feit, dat in de afdelingsbesturen en in de gemeentelijke en provinciale bestuurslichamen talrijke werknemers voor de VVD zitting hebben.”

En wat verderop:

„Trouwens: ook ambtenaren zijn toch „werknemers”. Leden die vóór hun Kamerlidmaatschap in ambtelijke dienst werkzaam waren, heeft de liberale fractie altijd geteld en dat is ook thans het geval”.

Het laat zich aanzien, dat Abspoel doelt op een geheel andere categorie werknemers dan de heren Coebergh en Van Hoogenhuyze; en, het moet gezegd worden, die laatste categorie is nog al dun gezaaid in de VVD, zodat je er, maar beter niet over moet praten, want het begrip Volkspartij zou er wel eens door kunnen worden aangetast. Het moge overigens de heer Abspoel niet onbekend zijn, dat zij ook percentagegewijs een veel groter bestand vormen van de beroepsbevolking dan zijn soort, en dat zijn soort in bedrijfspsychologische en -sociologische literatuur meestentijds „beambten of ambtenaren” worden genoemd, dit ter duidelijke onderscheiding van „arbeiders of werknemers”. Oh ja, mijnheer Abspoel, men onderscheidt bij die laatsten ook nog weer drie soorten: geschoolden, geoefenden en ongeschoolden.

J. VAN DER BURG

*) Dus daarna niet meer.

De Jong en nog wat

Gedeelte uit de geheime notulen van de constituerende vergadering van het kabinet-De Jong, gevonden door spioneur.

de J.: „Zo jongens, ik hoop, dat de overgebleven gebakjes en frisdranken jullie naar genoegen gemaakt zult hebben, maar vinden jullie nou ook niet, dat we voorlopig maar es ergens mee moesten beginnen; staat zo raar, als we niks van ons laten horen, nietwaar? Ja, u daar, achter aan de tafel, 'k ben uw naam vergeten, da's effe wennen hoor, hoe heet u ook al weer?”

stem: „Udink, excellentie.”

de J.: „Oh ja, mijnheer Udink. Kom, wat wilde ik u nou toch ook al weer vragen; het is gelocf ik door m'n hoofd heengeschoten, oh ja; hoe had u zich u zelf gedacht uw halve dagtaak op het ministerie te besteden?”

U.: „Wel, ik heb gehoord excellentie, van onze freule, dat wij christelijk historischen ontwikkelingsrulp dit keer maar belangrijker moesten vinden en dat we de formatie onder geen beding mochten laten mislukken. Verder weet ik er ook niet van; nou ja, mochten ze daar aan het Binnenhof nog es herrie willen schoppen, dan laat ik mijn redevoeringen maar opstellen door mijn vriendjes van de handelsbevoering; enne, als ik dan es een keer de regel kwijt raak, dan verzin ik wel wat, excellentie, over naastenliefde, onze plichten voor de mensheid en zo, begrijp u wel?”

de J.: „Goed zo, zo mag ik het horen, jongens.

En nu u, ja u met dat kalende hoofd; nee u niet, 'k wijs toch die kant op.”

Stem: „Schut is mijn naam excellentie.

Als ik zo vrij mag zijn, excellentie, als u er tenminste geen bezwaren tegen heeft, zou ik met uw permissie wat dichtter tot mijn volk willen naderen. Voorlopig had ik er zo over gedacht om mij de eerstkomende tijd te beperken tot de uitnodigingen die het ministerie bereiken voor het slaan van eerste palen; voorlopig maar het kleine grutwerk. Als dan die jongens van de massa-media es een keer hun taak verstaan, dan heeft dat een mooie publicisistische nevenwer-

king voer ons, nietwaar. Elke keer als ik dan op het kiekkassie verschijn, terwijl ik aan een touwtje trek, of wat ook wel es wil voorkomen een lintje doorknip, dan denkt men onwillekeurig in de huis-kamer: „Kijk, zij doen er tenminste wat an.”

de J.: „Zou u dat nou wel doen? Kunt u zich eerst maar niet beter beperken tot het spit- en graafwerk; ik geef toe, het is wat minder publicabel, maar voor de maatschappij lijkt het me toch nuttiger, enne, dan zijn we gelijk ook van dat gezemel af. Ik voer mijn persoon zou liever zien, dat Luns wat meer op het kassie kwam; uiteindelijk, hij is een onbesproken figuur; allen moeten we dan nog wel even versieren hoe we hem zo veel mogelijk kunnen laten afreizen. Niemand bezwaar?”

Ja, nu u maar, want u moet toch straks wat eerder weg hè?”

Stem: „Als u mij toestaat, excellentie, mijne heren, en dame, zal ik het tot mijn beleid maken om wat harder op te treden tegen al dat schoeltje en gespuis, wat onze straten, huis en haard en zo, onveilig maakt. Verder dacht ik, dat het maar beter was om Van Hall voorlopig te laten zitten waar die zit, dit om eventuele twijfels en geruchten bij de burgerij de kop in te drukken; aan andere wijzigingen, dat weet u, til ik niet zo zwaar, daar moeten we eerst nog maar eens rustig een nachtje over slapen.

Oh ja, mijnheer de excellentie, mijn vrouw heeft me noch zo op het hart gedrukt u vooral dank te zeggen, dat u zo vriendelijk bent geweest, dat ik strakjes weer naar mijn wekelijks schaakavondje toe mag; 'k speel nu aan het eerste bord moet u weten en m'n vrouw zei laatst nog: „Gut, wat leuk, dat jij nou ook die sigarendoosjes van het Ministerie krijgt”. 'k Spaar ze, moet u weten.

Voor m'n kleinkinderen; die vragen elke keer als ik kom of opa wat heeft meegebracht; ja, laatst nog, toen zei de kleinste van m'n jongste. . .

de J.: „Ja gaat u nu maar.”

B.: Dààg jongens.”

De overige stukken zijn tot op heden onvindbaar gebleven.

DEN HAAG MELDT ONS

Sloepje: Hoe denk je over de ontwikkelingen in liberale kring?

v. d. Schaar: Ik ben uiteraard politiek niet mondig. Dat als opmerking vooraf. Desondanks: Sommigen zullen zich misschien afvragen of de VVD na de verkiezingen weer in slaap gesukkeld is.

In de AR en in de PvdA rommelt het. In de VVD wordt hard gewerkt, dat kan ik verzekeren. Er is veel informeel overleg.

(Reeds twee dagen na dit interview vond een bespreking plaats tussen mr. E. H. Toxopeus en de heren D. R. F. van Bremen, voorzitter van het LDC en G. van der Meer, voorzitter van de JOVD. red.)

Ik ben dan ook van mening, dat er voldoende ruimte gegeven moet worden aan de jongeren. immers dat leidt tot actie.

Hans Wiegel heeft eens gezegd: „Een groot gedeelte van de jeugd gaat liberaal denken”. Maar dat is nog niet op de VVD stemmen.

Daarom moet er binnen de VVD een georganiseerde groepering van jonge mensen zijn. Hunt taak: aansluiting zoeken bij de jeugd en met hen samen frapper, frapper toujours!

Sloepje: Welke plaats ken je D'66 toe?

v. d. Schaar: D'66 is bezig met iets, dat op zich niets van doen heeft met Democratie, doch alleen met het functioneren van die Democratie. Het districtenstelsel leidt tot verhoudingen in het parlement die sterk afwijken van die bij evenredige vertegenwoordiging. Dat kan ernstig zijn.

Sloepje: Er wordt vaak gesproken over het imago van de VVD. Hoe denk jij over dit imago?

v. d. Schaar: Het imago is bedroevend. Men ziet de VVD als een partij zonder visie, als een partij in de verdediging. En daarbij: men ziet haar niet als vooral liberale partij.

Voor de verkiezingen had uitdrukkelijk omschreven moeten worden, hoe het imago is en hoe dit imago behoort te zijn.

Het verschil zou dan het operatie terrein van de propaganda moeten zijn geweest. Doch hieraan is onvoldoende aandacht besteed. Maar het apparaat is sterk onderbezet. Dus wat wil je.

Een meer wetenschappelijke benadering van de groepen in de bevolking, die wij kunnen aanspreken blijft echter hoogst urgent.

Daarom moet ieder lid van de fractie, en gelukkig is men dat steeds meer, ervan overtuigd te zijn, dat er wat veranderd moet worden. Deze fractie lijkt mij trouwens zeer goed.

Zo is het bijzonder verheugend, dat de heer Toxopeus open staat voor persoonlijke contacten.

(Uit „Het Sloepje” (afd. Den Haag), april 1967)

Marja Mair
Joke Carol

De heer Van der Schaar is economisch adviseur van de VVD-2e kamerfractie.

HBU

HBU

Zij zijn goed op de hoogte...

van alle mogelijkheden voor een sportieve en onbezorgde vakantie. Onbezorgd, omdat zij bij onze Reisafdeling de benodigde reisdevisen aankochten, een reisbagage- en ongevallenverzekering sloten en voor het veilig opbergen van hun waardepapieren en kostbaarheden gebruik maakten van onze safe.

Ook voor U: de HBU

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

UIT ONZE ORGANISATIE

1 oktober 1967 gaat de JOVD haar 20ste verenigingsjaar in.

Velen afdelings- en districtsbesturen zullen in dat jaar een wijziging ondergaan. Nieuw kader zal zijn intrede doen. Ten einde de organisatie maximaal te doen functioneren, zullen vanwege de districten een aantal organisatorische kadercursussen worden gegeven.

Belangstellende leden zullen middels deze cursussen inzicht worden gegeven in de specifieke afdelingsproblematiek.

Het ligt in de bedoeling, dat aan een drietal onderwerpen aandacht zal worden besteed.

1. het leiden van een afdeling/district;
2. functie en werkzaamheden van een secretariaat;
3. financiële aspecten.

Geïnteresseerde leden worden verzocht contact op te nemen met het afdelingssecretariaat welke de namen weer doorgeeft aan het districtssecretariaat alsmede aan de vice-voorzitter organisatie.

Het ligt in de bedoeling na Dalfsen met deze kadercursussen districts-gewijs een aanvang te nemen. Een ieders medewerking is in deze vereist!

G. M. A. Lekkerkerker VVO

VAN DE HB-TAFEL

Op 26 april hebben de besturen van de VVD, de JOVD, het LDC en de FLSVN wederom een breed Liberaal Beraad gehouden, waar over de politieke verhoudingen werd gediscussieerd. Dit Beraad is positief verlopen: men heeft besloten een werkgroep in te stellen, onder de verantwoordelijkheid van de vier liberale organisaties, die een studie moet maken van het partijwezen in ons land en de plaats van het liberalisme daarin.

Op 8 juni zal het tweede Beraad plaatsvinden, waarbij deze werkgroep het centrale punt van het beraad zal vormen.

Naar aanleiding van onze Open Brief aan de andere politieke jongerenorganisaties hebben wij van de JOKVP een positieve reactie ontvangen. Men gaf ons zelfs te kennen, dat er van de zijde van de JOKVP geen behoefte meer bestaat aan confessionele partijvorming.

Ook de FJG van de PvdA heeft, alhoewel in de pers, positief gereageerd.

Het wachten is nog op de reacties van de andere politieke jongerenorganisaties om tot een gezamenlijk gesprek te komen.

In de Redactiecommissie van de NPJCR zullen de heren G. van der Meer en G. Verberg zitting nemen. Gerlof Boosman heeft bedankt voor de Centrale Kader Commissie.

De heer H. Bosman zal de heer R. Hofman als administrateur opvolgen in de Stichting De Driemaster.

Amsterdam

Op 21 april hield de afdeling Amsterdam een avond met het onderwerp sex en politiek. De heer O. van Praag hoofdbestuurder van de NVSH hield een inleiding over de materie. Na de pauze werden de anti-conceptionalia gedemonstreerd en te koop aangeboden.

Midden-Drenthe

Wij organiseerden op 7 april een forumavond.

Forumleden waren de heer drs. M. Dijkstra (D'66), A. de Roos (PvdA), G. Boosman (JOVD).

Het forum stond onder leiding van de heer R. Koops, voorzitter van de afdeling Midden-Drenthe.

Na opening door de voorzitter, werd de gelegenheid geboden tot vrije discussie met de forumleden. Door deze discussies kwamen de verschillpunten tussen de partijen goed tot uiting.

Aan de orde kwamen o.a.: onduidelijkheid in de politiek, kiesstelsel D'66, woningbouw, doorvoering kleurentelevisie, ondermeer in verband met de werkgelegenheid, alsmede ook verbetering van de weg Zwolle-Meppel.

De duidelijkheid van D'66 in de politiek kwam niet erg tot uiting, over dit punt waren de heren De Roos en Boosman het eens. Zij constateerden dat door uitbreiding van het aantal politieke partijen, alleen de onduidelijkheid in de politiek wordt vergroot.

Leiden

Een van onze leden, de heer G. F. Herfst, hield 27 april jl. een lezing over Zuid-Afrika.

In een jaar tijds heeft de heer Herfst in 8 verschillende plaatsen in Zuid-Afrika gewoond en gewerkt.

Met de verschillende bevolkingsgroepen is hij mede hierdoor, ook in contact geweest. Dit bleek uit de algemene visie die hij op deze avond gaf.

Vragen werden er niet meer gesteld. Er was iets anders...

ER WAS EEN PRINS GEBOREN
Er werd getoost en muziek gemaakt!
Zeist e.o.

De VVD afdeling Driebergen en de JOVD-afdelingen Doorn en Zeist hielden een gezamenlijke bijeenkomst in het prachtige raadhuis van Driebergen kasteel Sparrendaal. De (ex) minister van defensie de heer P. J. S. de Jong zou een inleiding houden over de onderwerpen NAVO en Ontwapening, maar was verhinderd wegens zijn formatie-opdracht. Hij liet zich vervangen door de heer L. v. d. Put, hoofdamtenaar van de afdeling informatie en documentatie van het ministerie van defensie. Hij had zijn inleiding gebaseerd op de beide ontwerpresoluties van de JOVD en vooral die van de NAVO kreeg veel aandacht. Met nadruk wees hij op de grote militaire kracht, die in de NAVO is gebundeld, waardoor zij een politiek machtsmiddel is. Hoewel de NAVO samenwerking op ander gebied kan stimuleren heeft zij daar geen taak. De heer v. d. Put achtte de term „balance of terror” in de Ontwapeningsresolutie onjuist, omdat het niet gaat om een militair evenwicht, maar om de machtsituatie in de wereld. Helaas was de belangstelling uit Driebergen en Zeist matig en uit Doorn nihil voor deze bijeenkomst.

Den Haag

Op 28 april vond er een huisbijeenkomst plaats, waarop de gastheer Jan van de Berg een inleiding hield over „Politieke begrippen; conservatief, liberaal, links, rechts.”

De spreker ging uit van het Nederlandse partijenstelsel en poogde aan de hand daarvan de politieke terminologie zo scherp mogelijk uiteen te zetten. Hij ging ook in op het ontstaan en de dogma's die momenteel de confessionele partijen beheersen. Een groot deel van zijn betoog was verder gewijd aan de socialistische en communistische filosofieën.

Door deze bijeenkomst bleek weer eens duidelijk, dat voor de politieke vorming aan de huisbijeenkomst grote waarde moet worden toegekend. Zij hebben bovendien het voordeel dat er in een wat lossere, zeer prettige sfeer gediscussieerd kan worden.

dAGENDAg

mei:

22 **Afd. A'dam: Werkgroep Consumenten aangelegenheden, Hotel Polen in de Kalverstraat. 20.00 uur.**

19 **Afd. Den Haag, Boschlust, Bezuidenhoutseweg 2. NATO en Ontwapening. Sprekers: de heren v. d. Spek (PSP), Ruygers (PvdA), Berkhouwer (VVD). 20.00 uur.**

26 **Afd. Den Haag, ledenvergadering, t.h.v. G. Custers, Kon. Emmakade 85. 20.00 uur.**

juni:

5 **Afd. Amsterdam, Werkgroep Consumentenaangelegenheden. Hotel Polen. Aanvang 20.00 uur.**

6 **Afd. Den Haag, lib. borrel. Tastevin, Prinsestr. 84. 17.30 uur.**

6 **Afd. Amsterdam, lib. borrel, Oude Herberg, Handboogsteeg. Aanvang 21.00 uur.**

9-10-11 **Dalfsen.**

19 **Afd. Amsterdam, Werkgroep Consumentenaangelegenheden. Hotel Polen. Aanvang 20.00 uur.**

2 **Afd. Eemlandt: bijeenkomst samen met VVD. Onderwerp: verhouding JOVD—VVD.**

9 **Afd. Rotterdam, bijeenkomst.**

Waar blijven de afdelingsverslagen.

Zij kunnen worden gestuurd aan:

Mej. J. HUBEEK,

Nieuwe Parklaan 155,

SCHEVENINGEN

DALFSEN
9, 10, 11
JUNI

DE FRIESE TAAL

In Driemaster nr. 3 van deze jaargang wijdt de heer L. Hilarides enkele regels aan de plaats van het Fries. Vooral de tweede alinea, die kennelijk aan moet tonen waarom het Fries zo belangrijk is, wekt bevreemding op. Dat het Fries in de middeleeuwen in wetsteksten en oorkonden, ook buiten het eigenlijke Friesland, werd gebruikt, is geschiedkundig belangwekkend, maar niet meer dan dat. Ook het Frans en het Latijn werden vroeger daarvoor gebruikt, wat echter geen reden is om deze talen op de scholen in het leerplan op te nemen. Sterker nog, het Latijn en zeer zeker ook het Grieks mogen zo langzamerhand wel van de lesroosters van alle middelbare scholen geweerd worden. Het Frans is alleen belangrijk, omdat we het later „nodig kunnen hebben”.

Waar het dunkt mij om draait, is dat het Fries zo'n uitzonderingsgeval is. Wanneer men namelijk Nederland en omgeving indeelt in taalgebieden, dan is Friesland het enige gewest waar het Fries nog voorkomt. Drente behoort dan tot het Saksische gebied, enzovoorts. Maar Drente is niet het enige Saksische gewest. Zo wordt in vrijwel elke streek in Nederland een streektaal — met plaatselijke verschillen — gesproken; een streektaal die onderhevig is aan invloeden van buiten- en binnenaf. Onder andere door zijn aardrijkskundige ligging is de invloed van buitenaf in Friesland over het algemeen minder sterk geweest dan elders meestal het geval was. Vroeger waren Holland en ook Zeeland, nog sterker dan nu, de toonaangevende gewesten. Vandaar dat onze landstaal voortkomt uit de Hollandse streektaal. Daarnaast zijn overal in Nederland de

streektalen blijven bestaan. Het is begrijpelijk dat de huidige Hollandse tongval het meest lijkt op de Nederlandse taal. Het Fries weekt daarvan altijd al het meest af.

Een tweede punt is, dat het Fries van vandaag zoveel eigens in zich bergt, en dat dit eigene bewaard moet blijven, althans volgens sommigen. Worden daartoe geen maatregelen getroffen, dan dreigt dat eigene voor een deel verloren te gaan. Datzelfde geldt echter voor alle andere tongvallen; het enige verschil is, dat het Fries er zo uitspringt. Zonder mij uit te laten over de Friese volksaard kan ik vaststellen dat in andere streken al veel taaleigen verloren is gegaan door invloeden van vooral het Nederlands. Taalbewuste lieden uit andere streken hebben — pas lang na Gysbert Japicx — woordenboeken van en spellingregels voor die andere streken gemaakt. Er heeft zich in heel Nederland — ook in Amsterdam — een streektaalletterkunde ontwikkeld.

Dit alles is dacht ik nog geen reden om aan het Fries bepaalde voorrechten boven de andere streektalen te verlenen. Zeker kan het niet de bedoeling zijn aan „immigranten” Fries te leren. Waar getracht wordt oude taalresten te bewaren, onder andere de streektaal in leven te houden, moet zulks landelijk geschieden, en niet alleen of in het bijzonder voor Friesland. Het enige voorrecht dat Friesland met ere toekomt, is dat het zich op de borst mag kloppen voor de in het verleden opgebouwde voorsprong.

Groningen,
M. C. VAN HOORN

J. BURGERS EN ZN. N.V.

CENTRALE VERWARMING

WIJCHEN

TEL. (08894)- 2316

**vloeibare zuurstof
vloeibare stikstof
machine-fabriek**

HOEK

N.V. W.A. HOEK'S MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK HAVENSTR. 19 SCHIEDAM TEL: 010-269061

MIDDELGROTE FRACTIE ZOEKT:

Werknemer, arbeider of proletariër.

Anti-socialistische referenties gewenst, doch niet verplicht. Vest dragen wordt op prijs gesteld.

Brieven aan onze bladen onder nummer:
TOX. V.N. 22-4-'67

VISIE?

In de befaamde reeks Portretten van lijst 3 bracht het weekblad *Vrijheid en Democratie* van 7 april jl. een gesprekje met mr. A. Geurtsen. Door het opschuiven op de VVD-lijst is hij nu eerste „reserve” voor de tweede kamer geworden, reden waarom ik de lezers van onze bladen zijn politieke vernieuwingsdenkbeelden niet wil onthouden. Mr. Geurtsen behoort ook tot diegenen, die de onduidelijkheid in de Nederlandse politiek een gruwel is. Hij heeft bedacht dat deze wordt veroorzaakt doordat de partijen veel te weinig zuivere belangengroepen zijn. Zijn oplossing: een stelsel van drie partijen, namelijk één voor werkgevers, één voor middenstanders en één voor arbeiders. Dit corporatieve stelsel vindt hij ideaal en hij spreekt als zijn toekomstverwachting uit, dat het er op de duur wel

van zal komen.

Noch van de kant van de redactie van het partijweekblad, noch van partijbestuur of kamerfracties heeft men zich op een duidelijk afkeurende wijze gedistantieerd van deze liberale visie. Het was partijlid J. K. Alma uit Hoofddorp die zich in een ingezonden schrijven op 21 april scherp afzetten tegen de beklemmende idealen van de eerste VVD-reserve. Mét Alma ben ik ervan overtuigd, dat deze corporatieve oplossing nergens in de VVD wordt gesteund. Wel vraag ik mij af, hoe iemand met zulke denkbeelden op de kandidatenlijst voor het parlement van een liberale partij kan komen. Ik ben benieuwd, welke plaats deze politicus bij de volgende kamerverkiezingen inneemt. (3 mei).

R. M. MARCUSE

N.V. Scheepsbouwwerf - Machinefabriek

„DE KLOP”

Industrieweg 4

Sliedrecht

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf
en Machinefabriek**

BRINK

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam
Telefoon 77610 (3lijnen)
Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

Voor betere en gezondere oogst:

AA-BESTRIJDINGSMIDDELEN en ORIGINELE ZAAIZADEN
WIERSUM GRONINGEN

BOELE's

Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.

BOLNES

N.V. ROTTERDAMSCH KOPER- EN METAALGIETERIJ

H. F. A. WEIJER

GUSTOWEG 43 · ROTTERDAM-7

TELEFOON Nos.: 266038 - 266490

TELEFOON NA 6 UUR 274863

isolatie- en
Plaatwerkbedrijf

„ROTAMISOL“

Uitvoerders van warmte-, koude- en geluidsisolatie

Kantoor: IPELO 15, ROTTERDAM - Telefoon 175507

Vuurvaste stenen in alle soorten

„MOLISOL“ moler isolatiestenen

Vuurvaste isolatiestenen

Zuurvaste stenen

„PRODORITE“ chemisch besten-
dige produkten levert:

N.V. Gouda Vuurvast

Verenigde Vuurvaste-Steenfabrieken

Gouda - Telefoon 6744 - (1820)

Aannemersbedrijf

Fa. W. VAN HATTUM
& Zonen

↓
Bagger-,
Grond-,
ijs- en
Glooiing
werken

ZALTBOMMEL
TELEFOON 594

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.

BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34

•
BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENEN

•
CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDEN

FIGEE - VLAARDINGEN N.V.

SCHEEPSBOUW
SCHEEPSREPARATIE
MOTORENREPARATIE

STAALBOUW
APPARATENBOUW
TANKS
PIJPLEIDINGEN
WATERZUIVERI GSAPP.

N.V. Aannemersbedrijf

Kortenaerstraat 3

ZWIJNDRECHT

v/h J. STAM

Tel. 01850 - 5839

WONINGBOUW

U wordt snel ingelicht

over gebeurtenissen in binnen- en
buitenland, als U op een goed
ochtendblad geabonneerd bent.
Terwijl U slaapt, stroomt nieuws
binnen uit het gehele land en uit
alle delen der wereld. Het Alge-
meen Dagblad wordt 's nachts ge-
drukt en 's morgens vroeg bezorgd.

- onafhankelijk
- actueel
- sport
- markt- en beursberichten
(o.a. New York)
- belangwekkende advertentie-
pagina's
- onderhoudende lectuur
- vrouwenrubriek
- tekenverhalen
- geïllustreerde feuilleton

Algemeen Dagblad

Rotterdam, Witte de Withstraat 73

SMIT KINDERDIJK

SCHEEPSBOUW SINDS 1687

F. ONNES & ZOON
WINKHANDEL · GRONINGEN

een oude naam
voor goede wijn